TÝDEN V EU

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti

EUROSKOP.CZ

www.vlada.cz

Číslo 457
24. ledna 2022

V tomto čísle naleznete

Úvodník

Evropská strategie pro univerzity

Zasedání Euroskupiny a Rady pro hospodářské a finanční věci

Zasedání Rady pro zemědělství a rybolov

Neformální zasedání ministrů životního prostředí a energetiky

Plenární zasedání

Volba nového vedení Evropského parlamentu

Schválené rámcové pozice

Program evropských institucí

Úvodník

Milé čtenářky a čtenáři,

kromě formálních i neformálních zasedání Rady, schůzí výborů a jednodenního mimořádného plenárního zasedání Evropského parlamentu před sebou tento týden máme také první kulatý stůl Národního konventu o EU. Hned na začátku týdne, v pondělí a v úterý, se v Paříži koná neformální setkání ministrů pro vysokoškolské vzdělávání, výzkum a inovace, které organizuje francouzské předsednictví v Radě EU. Ministři na něm diskutují o Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání a Evropském výzkumném prostoru.

V pondělí se v Bruselu uskutečnila první letošní formální Rada pro zahraniční věci, která se věnovala zejména aktuálnímu dění na Ukrajině a napětí ve vztazích s Ruskem. Dále se ministři zabývali situací v indicko-tichomořském regionu, Mali, Súdánu, Libyi a Sýrii.

V úterý se v Bruselu setkávají ministři pro evropské záležitosti na Radě pro obecné záležitosti. Na programu mají priority francouzského předsednictví, legislativní balíček EU pro demokracii, Konferenci o budoucnosti Evropy nebo aktuální stav vztahů EU – Spojené království.

Ve středu a ve čtvrtek se pak uskuteční další neformální setkání ministrů pořádané francouzským předsednictvím. Ve Štrasburku se setkají ministři odpovědní za školství a mládež, aby diskutovali o vzdělávání v oblasti ochrany klimatu a udržitelného rozvoje.

Evropský parlament se bude tento týden věnovat práci ve výborech a kromě toho se ve čtvrtek 27. ledna poslanci setkají na mimořádném jednodenním plenárním zasedání v Bruselu. To se uskuteční u příležitosti dne památky obětí holocaustu. Výbory a podvýbory budou v průběhu týdne volit nové předsedy a místopředsedy na druhou polovinu volebního období, tedy na příštích dva a půl roku. Francouzské předsednictví pak bude v jednotlivých výborech prezentovat své priority pro danou oblast politiky.

V pátek dopoledne nás čeká první letošní kulatý stůl Národního konventu o EU. Bude věnován tématu digitálních technologií a umělé inteligence v kontextu dvojí tranzice. Diskutovat se bude o vzájemných překryvech zelené a digitální tranzice, jejich synergiích nebo možnosti a překážky využití technologií založených na umělé inteligenci.

Evropská strategie pro univerzity

Komise vydala 18. ledna plánovaný balíček dokumentů k vysokým školám, který obsahuje sdělení Evropská strategie pro univerzity a doporučení o budování mostů pro efektivní spolupráci evropského vysokého školství.

Oba dokumenty se vzájemně doplňují a tvoří součást postupných kroků k vytvoření **Evropského prostoru vzdělávání.** Cílem je reagovat na současné a budoucí výzvy ve společnosti, klimatické změny, stárnutí evropské populace, jakož i bezprecedentní zdravotní krizi, která s sebou přinesla značné dopady na socioekonomické prostředí v Evropě.

V rámci vydaného **sdělení k Evropské strategii pro univerzity** Komise zdůrazňuje, že vysoké školy hrají zásadní roli v procesu obnovy a ve vytvoření odolné a udržitelné společnosti.

K dosažení těchto cílů je zapotřebí posílit spolupráci evropských vysokoškolských institucí. Do roku 2024 navrhuje Komise zaměřit úsilí na čtyři základní cíle: (1) posílit evropskou dimenzi ve vysokém školství a výzkumu; (2) podpořit univerzity, aby fungovaly jako pomyslné majáky evropského způsobu života; (3) umožnit, aby vysoké školy byly nositelem zelené a digitální /Pokr. na s. 2/

tranzice a (4) posílit roli univerzit jako nositelů změn v globálním měřítku.

V následujících letech se chce Komise zaměřit na vytvoření **právního rámce pro aliance evropských univerzit.** Dalšími nástroji, kterými chce Komise posílit mobilitu studentů a pedagogů, jsou společné evropské tituly. Usnadnit pohyb mezi vysokoškolskými institucemi v Evropě by měla evropská studentská karta a automatické uznávání kvalifikací a studia v zahraničí. Komise chce dále rozpracovat Evropský systém hodnocení kvality a automatického uznávání diplomů. Vzhledem k navýšenému rozpočtu programu Erasmus+ na období 2021-2027 a za přispění dalších EU programů budou mít evropské vysoké školy k dispozici více jak 80 mld. eur na programovací období 2021–2027.

V doporučení Rady o budování mostů pro efektivní spolupráci evropského vysokého školství, které bude projednáno ve Výboru pro vzdělávání za francouzského předsednictví v Radě EU, jsou výše uvedené nástroje zpracované do výzev pro členské státy a Komisi. Členské státy by měly Komisi předložit návrhy akčních plánů pro implementaci tohoto doporučení do šesti měsíců po jeho schválení a Komise by na jejich základě měla po pěti letech vyhodnotit dosažený pokrok. /M. Žiga/

Zasedání Euroskupiny a Rady pro hospodářské a finanční věci > Rada

V úterý 18. ledna proběhla první jednání ministrů financí EU pod vedením francouzského předsednictví. Zároveň se jednalo o první zasedání, kterého se zúčastnil ministr financí Zbyněk Stanjura jako vedoucí delegace České republiky. Hlavními body bylo mezinárodní zdaňování, prezentace priorit francouzského předsednictví a koordinace hospodářských politik, tzv. evropský semestr 2022.

V předvečer jednání Rady proběhlo jednání **Euroskupiny** v inkluzivním formátu, které se věnovalo informaci z prosincového Eurosummitu a současnému stavu a vyhlídkám v dokončování Bankovní unie. Ministři jednali o aktuálním stavu posilování bankovní unie, především o dalším postupu s cílem finalizovat konsenzuální, postupný a časově ohraničený pracovní plán zaměřený na všechny nedořešené prvky. Ministři také zhodnotili ratifikaci revidované smlouvy o Evropském mechanismu pro stabilitu.

Na úvod smaotného jednání Rady Francouzský ministr hospodářství a financí Bruno Le Maire představil **priority** své země v Radě pro hospodářské a finanční věci na příští pololetí. Francouzské předsednictví plánuje rozpracovat tři hlavní témata, kterými jsou (1) obnova a růst, (2) financování budoucího hospodářského růstu a (3) vytváření odpovědného a udržitelného kapitalismu.

Hlavním diskusním bodem byla otázka **mezinárodního zdaňování.** Ministři financí si poprvé vyměnili názory o novém návrhu směrnice zajišťující globální minimální zdanění pro nadnárodní skupiny v EU. Cílem návrhu Komise je implementace mezinárodní dohody dosažené na půdě Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) ohledně minimálního efektivního zdanění nadnárodních skupin do právního rámce EU. Většina ministrů návrh podpořila a souhlasila s další technickou prací na tomto tématu. Řada ministrů rovněž zdůraznila nutnost držet se v maximální možné míře pravidel dohodnutých v OECD. Francouzské předsednictví již deklarovalo snahu o rychlé projednání a přijetí návrhu.

V rámci nelegislativních bodů Rada měla na programu i pravidelný bod věnovaný post-**pandemické obnově ekonomiky a implementaci Nástroje pro oživení a obnovu (RRF).** V rámci procesu koordinace hospodářských politik EU ministři přijali závěry týkající se Roční strategie udržitelného růstu a zprávy monitorující riziko makroekonomických nerovnováh. Ministři též odsouhlasili Návrh doporučení pro hospodářskou politiku eurozóny, která budou tradičně postoupena na březnovou Evropskou radu a následně formálně schválena na dubnovém zasedání Rady.

S balíčkem dokumentů k tzv. Evropskému semestru 2022, který Komise představila v listopadu 2021, se již Rada seznámila na svém prosincovém zasedání. Proces vyústí v tzv. doporučení pro členské státy, která by měla být zohledněna v rámci jejich fiskální a hospodářské politiky.

Ministři se věnovali i přípravě na nadcházející jednání skupiny G20 s cílem schválit společnou pozici EU pro toto jednání. V neposlední řadě se ministři seznámili s výsledky zprávy Skupiny Evropské investiční banky o investicích, publikované 12. ledna. /M. Ondičová/

Zasedání Rady pro zemědělství a rybolov > Rada

Ministři zemědělství zasedli v pondělí 17. ledna na Radě pro zemědělství a rybolov, kde projednali aktuální situaci na trhu a zemědělské otázky související s obchodem. Delegaci ČR vedl ministr Zdeněk Nekula.

Komise prezentovala sdělení o **udržitelných uhlíkových cyklech** a také proběhla veřejná rozprava ke Konferenci na vysoké úrovni: „Dobré životní podmínky zvířat v EU: současnost a budoucnost“.

Proběhly také bilaterální schůzky pana ministra s komisařem pro zemědělství J. Wojciechowskim, ministry Slovenska, Francie a krátké seznamovací schůzky s ministry Švédska a Německa. /F. Mocák/

Neformální zasedání ministrů životního prostředí a energetiky > Rada

Ministři životního prostředí a energetiky na neformálním zasedání v Amiens ve dnech 20.-22. ledna projednávali aktuální otázky týkající se životního prostředí a klimatu. Jednání se za ČR zúčastnil ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela a ředitel pověřený řízením sekce ochrany klimatu Ministerstva životního prostředí Pavel Zámyslický.

Za Komisi se účastnili komisaři Frans Timmermans, Kadri Simsonová a Virginijus Sinkevičius. Dme 20. ledna proběhlo jednání **ministrů životního prostředí** nad tématy agro-ekologická tranzice, naplňování evropské chemické strategie pro udržitelnost a boj proti importovanému odlesňování. /Pokr. na s. 3/

Dne 21. ledna bylo na programu společné neformální **jednání ministrů pro životní prostředí a energetiku** nad tématy spravedlivá tranzice a role lesů a biomasy v oblasti životního prostřední, energetiky a klimatu.

V sobotu 22. ledna bylo jednání ministrů pro energetiku o tématech cen energií, energetické účinnosti a vodíku.

Během jednání měl ministr J. Síkela několik bilaterálních setkání s eurokomisařkou Simsonovou, ředitelem ACERu a zástupci Německa. V rámci tria absolvoval ministr J. Síkela setkání i se zástupci Švédska.

/F. Mocák/

Plenární zasedání > Evropský parlament

Od 17. do 20. ledna proběhlo první plenární zasedání Evropského parlamentu v roce 2022. Na programu byla zejména volba nového předsednictva Evropského parlamentu. V úvodu poslanci spolu se zástupci Komise a dalších orgánů EU uctili památku zesnulého předsedy Davida Sassoliho (S&D, IT). Ceremoniál zakončilo živé provedení Ódy na radost.

Ve čtvrtek 20. ledna se konala za přítomnosti zástupců Rady a Komise **rozprava o sexuálním a reprodukčním zdraví a práv v EU**. Debata se točila kolem výzvy předsedkyně frakce S&D Iraxte García Perezová, která vyzvala k usnadnění přístupu k péči o sexuální a reprodukční zdraví. Součást debaty byla řada rozdílných intervencí napříč politickým spektrem, které znovu potvrdily existenci jasného vymezení v rámci Evropského parlamentu mezi většinou obhajující přístup pro-choice (Renew, S&D, Greens/EFA, GUE/NGL a většina EPP) a menšinou, jež zastává přístup pro-life (ECR, ID a několik národních delegací patřících k EPP).

Ve středu 19. ledna poslanci také hlasovali o provizorní dohodě s Radou o navýšení pravomocí Evropské **agentury pro léčivé přípravky** (EMA). EU tak bude lépe vybavena na zvládání budoucích zdravotních krizí a případný nedostatek léčivých přípravků a zdravotnických prostředků bude řešen účinněji. Na základě dohody doje k vytvoření dvou „řídících skupin pro monitorování nedostatku". Pro snazší shromažďování dat agentura EMA také zřídí a bude spravovat Evropskou platformu pro monitorování nedostatku. Do nově vzniklých struktur EMA budou podle dohody zapojeny všechny subjekty v dodavatelském řetězci, a to včetně pozorovatelů zastupujících pacienty a zdravotnické pracovníky, jakož i držitelů rozhodnutí o registraci, velkoobchodních distributorů a dalších osob úzce zapojených do zdravotní péče. EMA by dále měla zřídit novou webovou stránku, která bude o nedostatcích informovat. Web bude mít také za cíl informovat o údajích týkajících se klinických hodnocení a informací o registrovaných léčivých přípravcích.

Ve čtvrtek pak poslanci hlasovali o schválení postoje k navrhovanému **Aktu o digitálních službách**, jehož hlavním cílem je vytvořit bezpečnější digitální prostor, ve kterém jsou chráněna práva uživatelů, a to prostřednictvím pravidel pro řešení nelegálních produktů, služeb nebo obsahu online. Návrh aktu vymezuje povinnosti poskytovatelů zprostředkovatelských služeb, a to zejména online platforem, jako jsou sociální média a internetové obchody. Akt zavádí mechanismus pro hlášení nezákonných výrobků, služeb či obsahu a jejich odstraňování z internetu. Podle nových pravidel budou poskytovatelé hostingových služeb, kteří obdrží upozornění na nezákonný obsah, povinni okamžitě reagovat.

Poslanci dále vložili do původního návrhu Komise ustanovení, která vyžadují, aby opatření učiněná na základě oznámení byla nediskriminační, řídila se předem stanovenými pravidly a byla vždy v souladu se základními právy, přičemž zaručena musí být zejména svoboda projevu. Škodlivý či přímo nezákonný obsah se nejvíce šíří na takzvaných „velmi velkých platformách". Na ně budou proto kladeny zvláštní požadavky: budou mít povinnost vypracovávat posouzení rizik, přijímat opatření k jejich zmírnění a provádět nezávislé audity. Kromě toho budou muset zajistit transparentnost tzv. doporučovacích systémů, tedy algoritmů, které určují, jaký obsah se zobrazuje jednotlivým uživatelům. Jednání o finální podobě Aktu nyní proběhnou s Radou. /J. Janek/

Volba vedení Evropského parlamentu > Evropský parlament

Během lednového plenárního zasedání proběhla volba nového vedení Evropského parlamentu. Jde o tradiční obměnu v polovině volebního období Evropského parlamentu. Novou předsedkyní se stala Roberta Metsolová. Volbu vyhrála v prvním kole, ve kterém získala absolutní většinu. Poslanci též zvolili místopředsedy a rozhodli o složení jednotlivých parlamentních výborů. Vedení Evropského parlamentu bude v novém složení fungovat dva a půl roku až do nadcházejících voleb na jaře roku 2024.

O post předsedy Evropského parlamentu se ucházely celkem tři kandidátky, které se ve volbě umístily v následujícím pořadí: 1. R. Metsolová (EPP, MT) s počtem 458 hlasů, 2. A. Bah Kuhnkeová (Greens/EFA, SE): 101 hlasů, 3. S. Regová (The Left, ES): 57 hlasů. Ohlášena byla i kandidatura K. Złotowskiho (ECR, PL), který svou kandidaturu nakonec stáhl.

R. Metsolová je poslankyní Evropského parlamentu od roku 2013. V roce 2020 byla zvolena první místopředsedkyní a po smrti dosavadního předsedy Davida Sassoliho 11. ledna byla úřadující předsedkyní Evropského parlamentu. Jde o doposud nejmladší zvolenou předsedkyni a po S. Veilové (1979-1982) a N. Fontainové (1999-2002) bude třetí ženou v čele Evropského parlamentu. „Budu se vždy zasazovat o Evropu, o naše společné hodnoty, demokracii, důstojnost, spravedlnost, solidaritu, rovnost, právní stát a základní práva." uvedla nová předsedkyně po svém zvolení. „Chci, aby lidé znovu získali pocit víry a nadšení pro náš projekt", dodala.

Hladké zvolení dosavadní místopředsedkyně R. Metsolové umožnilo uzavření dohody mezi třemi největšími frakcemi Evropského parlamentu - EPP, S&D a Renew. **Dohoda o společných prioritách** na zbytek volebního období, kterou tyto tři frakce uzavřely v pondělí 17. ledna, pokrývá deset oblastí: ochranu hodnot Unie a důležitost vlády práva, klima s důrazem na klimatickou neutralitu, zdraví, digitalizaci, ekonomiku, sociální oblast, bezpečnost, migraci, zahraniční záležitosti a institucionální strukturu.

/Pokračování na s. 4/

Prohlášení upozorňuje, že v některých členských zemích dochází k napadání základních hodnot EU, apeluje na důležitost klimatického balíčku a volá po vytvoření evropské zdravotní unie. V sociální oblasti, je zdůrazněna inkluzivita, rovné pracovní příležitosti a boj proti nerovnostem. Dohoda též akcentuje požadavek posílení pravomocí Evropského parlamentu. Parlament by měl mít pravomoc legislativní iniciativy, Komise by rovněž měla iniciovat legislativu po přijetí každé legislativní zprávy z vlastního podnětu Evropského parlamentu.

Ve třech kolech tajného hlasování poslanci zvolili i **čtrnáct místopředsedů Evropského parlamentu:** tři z frakce EPP (o jednoho méně než v 1. polovině volebního období), pět S&D (+2), tři Renew (+1), jednoho z ECR (+1), jednoho z Greens/EFA (-1) a jednoho z frakce GUE/NGL (stejný počet jako v 1. polovině). Z českých místopředsedů obhájila post **Dita Charanzová** (Renew). **Marcel Kolaja** (Greens/EFA) byl zvolen jedním z pěti kvestorů Evropského parlamentu. Kolaja byl v 1. polovině pětiletého volebního období místopředsedou Evropského parlamentu. Poslanci ve čtvrtek také rozhodli o početním složení 20 výborů a 3 podvýborů Evropského parlamentu a poslanecké kluby rozhodly, kteří poslanci je budou ve výborech zastupovat. Předsedové a místopředsedové výborů a podvýborů budou zvoleni na nadcházejících výborových zasedáních.

/J. Linková/

Schválené rámcové pozice > Informace

Rámcová pozice k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2008/118/ES a směrnice (EU) 2020/262 (přepracované znění), pokud jde o **bezdaňové prodejny nacházející se na francouzském terminálu tunelu pod Lamanšským průlivem** (vypracovalo Ministerstvo financí)

Rámcová pozice k balíčku legislativních návrhů promítajících navrhovaná řešení **pro dodávky léčivých přípravků ze Spojeného království do Severního Irska** a po omezenou dobu rovněž do několika členských států (Malta, Irsko a Kypr) (vypracovalo Ministerstvo zdravotnictví)

Rámcové pozice ke sdělení Komise - **Společné řešení současných a nových výzev spojených s onemocněním covidu-19** (vypracovalo Ministerstvo zdravotnictví)

Rámcová pozice k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o **ochraně Unie a jejích členských států před ekonomickým nátlakem ze strany třetích zemí.** (vypracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu)

Rámcová pozice k návrhu týkající se komit a produktů **spojených s odlesňováním a degradací lesů** (vypracovalo Ministerstvo zemědělství)

Rámcová pozice k **programu francouzského předsednictví** (vypracoval Úřad vlády ČR)

Rámcová pozice k návrhu doporučení Rady **o individuálních vzdělávacích účtech** (vypracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí)

Rámcová pozice k Návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2020/1429, pokud jde o dobu **trvání referenčního období pro uplatňování dočasných opatření týkajících se vybírání poplatků za užívání železniční infrastruktury** (vypracovalo Ministerstvo dopravy)

Program evropských institucí od 25. až 31. ledna > Informace

Miniplenární zasedání, 24. – 27. ledna

Nad rámec jednání výborů Evropského parlamentu uspořádá ve čtvrtek zvláštní plenární zasedání v Bruselu u příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu. Akci zahájí nová předsedkyně Roberta Metsolová.

Neformální zasedání ministrů pro vysoké školství, výzkum a inovace, 24. a 25. ledna

Hlavním tématem bude zejména strategie transformace Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání. Během dne bude probíhat debata o hlavních aktuálních výzvách a kulatý stůl zástupců členských států. Závěrem bude oficiálně zahájeno fórum „Universities for the Future of Europe“.

Rada pro obecné záležitosti, 25. ledna

Na úvod jednání představí Francie priority svého předsednictví v Radě. Následně proběhne orientační debata o legislativním balíčku k posílení demokracie a integrity voleb. Ministři budou také informováni o průběhu Konference o budoucnosti Evropy a vztazích EU se Spojeným královstvím.

Neformální zasedání ministrů pro vzdělávání a mládež, 26. a 27. ledna

Ministři odpovědní za vzdělávání a mládež se potkají na neformálním zasedání a budou vést politickou debatu na téma „Mladí Evropané jako plnohodnotní aktéři v Evropě: pro zelenější a udržitelnější Evropu“.

Neformální zasedání ministrů pro průmysl a vnitřní trh, 31. ledna - 1. února

Neformální setkání ministrů průmyslu a vnitřního trhu se zaměří na otázky strategické autonomie a dekarbonizace průmyslu.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 457, týden od 17. až do 23. ledna 2022 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Připravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz